

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מוכן "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האב"ד הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידינו הרה"צ עזריאל ברוך אהרנבוץ שליט"א
נ.ל.ב.ע. ל' חשוון תשפ"ג

פרשת ויקרא - פרשת זכור

חג הפורים

שנת תשפ"ג

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תתקפ"ט

אדם שהשתכר בפורים עד שהגיע למצב שלא יודע מה עושה וחילק כסף האם זה גזילה?

יש לחקור אדם שהשתכר בפורים עד שהגיע למצב שלא יודע מה עושה וחילק כסף האם זה גזילה.

הנה איתא בגמ' עירובין ס"ה עמוד א' שיכור מקחו וממכרו ממכר, עבר עבירה שיש בה מיתה ממתין אותו, מלקות מלקין אותו, כללו של דבר הרי הוא כפיקח לכל דבריו, אלא שפטור מן התפלה, אמר רבי חנינא לא שנו אלא שלא הגיע לשכרותו של לוט, אבל הגיע לשכרותו של לוט פטור מכולם.

וכן קימ"ל בשר"ע ח"מ סימן רל"ה סעיף כ"ב השיכור מקחו וממכרו ממכר ומתנותיו קיימים, ואם הגיע לשכרותו של לוט והעושה ואינו יודע מה עושה אין מעשיו כלום והרי הוא כמו השוטה.

משמע להדיא בשר"ע ששיכור שאינו יודע מה מעשיו אין דבריו כלום לפי זה אם חילק כסף בשעה שאינו יודע מה מעשיו אינו כלום וצריכים להחזיר.

האם לבחורים יש רשות ליטול מהבית של ההורים משלוח מנות ולשלוח את זה לחבריהם?

יש לחקור האם לבחורים יש רשות ליטול מהבית של ההורים משלוח מנות ולשלוח את זה לחבריהם או דילמא אסור דהויא גזל ואם נאמר שמותר האם רק משלוח מנות אחד מותר לקחת דניחא ליה לאביו שבנו יקיים מצות משלוח מנות אבל יותר מזה אפילו שיש לו כמה חברים שרוצה לשלוח להם אסור או דילמא מותר לו לקחת בלא רשות אפילו כמה דניחא ליה לאביהם.

מעדני אשר: שאלתי כמה דינים שעוסקים בחושן משפט אמרו לי בבירור שאסור לקחת אפילו משלוח מנות אחת בלי לשאול רשות מהאבא, דהויא גזל גמור, כך פסק לי הגאון משה ועבר זצ"ל דומ"ץ מחזיקי הדת, וכן ידידינו הגאון רבי שמואל יעקב לנדא שליט"א דומ"ץ מחזיקי הדת.

ויש שהורו לי שמתור: דמיסתבר דניחא ליה להאבא שבנו יקיים המצוה וישלח לחבריו, כך פסק לי ידידינו הגאון רבי קלמן וייס שליט"א רב קהילת וויניץ דומ"ץ העדה החרדית, וכן פסק לי ידידינו הגאון רבי אברהם שטנליץ שליט"א רב קהילת צאנז ביתר עילית וחבר בד"צ ביתר/

הנה בשר"ת תרומת הדשן סימן ק"י מובא בהגהות רבי עקיבא איגר אורח חיים סימן תרצ"ה כתב שמעתי מה"ר טוביה בשם ריב"א, שכל מאכל שלוקחים הבחורים זה מזה אפילו שלא ברשות, משום שמחת פורים משעת קריאת המגילה עד לילה סעודת פורים, שהן שני לילות ויום אחד, אין בהם משום גניבה ולא משום גזילה, ואין להזמין לבית דין ואין חוששין עליו, ובלבד שלא יעשו שלא כהוגן על פי שבעה טובי העיר.

וכן פסק הרמ"א אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצ"ו סעיף ח' מקורו בשם שו"ת תשובת מהר"י מיינן סימן י"ז בני אדם החוטפים זה מזה דרך שמחה, אין בזה משום לא תגזול ונהגו כך, ובלבד שלא יעשו דבר שלא כהוגן על פי טובי העיר, א"כ לכאורה לפי זה ה"ה שיהא מותר לקחת בלא רשות למשלוח מנות.

אבל במשנה ברורה סימן תרצ"ו ס"ק ל"א כתב בשם האליה רבה בשם הש"ה דלאו משנת חסידים היא ושומר נפשו ירחק לחטוף מחבירו, א"כ ה"ה הכא אסור, אבל יש לחלק דכאן שאני דניחא ליה לאביו.

האם מותר בשבת להכין את קריאת המגילה מתוך המגילה כשחל פורים במוצאי שבת?

יש לחקור כשחל פורים במוצאי שבת האם מותר ללמוד מתוך המגילה בשבת או דילמא אסור דהמגילה מוקצה.

הנה הפרי חדש אור"ח סימן תרפ"ח ס"ק ז', ובשיירי כנסת הגדולה סימן ש"ח, וכן סימן תרצ"ח מסופק בזה ועיין שו"ת שואל ומשיב מהדורא תליתאי ח"ג סימן כ"ט כתב לטלטל המגילה בשבת מסתברא לאסור, דכיון דמגילה אין קורין בה בשבת משום גזירה דרבה שמא יעבירונו ד' אמות ברשות הרבים, אסור לטלטלה.

אבל יש לדחות: דדוקא כשחל ט"ו בשבת אז הויא מוקצה משום דאסור לקרות בה, משא"כ כשחל י"ג בשבת, לא הויא המגילה מוקצה כיון דאין חיוב לקרוא אינו בהיל, ולא גזרינן שמא יעברנו.

וכן כתב בשר"ת חתם סופר אור"ח סימן קצ"ה, וכן כתב הח"י אדם כלל קנ"ה ס"ק י' וכן כתב במטה יהודה סימן תרצ"ב דלא אמר הפרי חדש שהמגילה מוקצה, אלא בט"ו שחל בשבת לזכרים המוקפים דאיכא משום דרבה, אבל ב"ג שחל בשבת שהוא ערב פורים ואינו זמן קריאה שרי.

ומקשה: מהא שכתב המגן אברהם אור"ח סימן תרצ"ב ס"ק ו' על הא דכתב המחבר מי שהוא אנוס יכול לשמוע קריאת המגילה מבעוד יום מפלג המנחה, וז"ל אבל כשחל י"ג בשבת אינו יכול לקרוא מבעוד יום, דאין קורין את המגילה בשבת, חזינן דאף כשפורים במוצאי שבת אסור לקרוא את המגילה בשבת.

והשדי חמד מערכת פורים ס"ק ה' מיישב: דיש לומר כיון שהוא בא לצאת ידי חובת קריאה הרי הוא בהול למצוה ואיכא חשש שמא יעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, אבל לקרות בה ביום י"ג כמתלמד אפשר דגם המגן אברהם יודה דמותר כיון דאינו עוסק במצות קריאה אין לחוש כלל.

ולענין הלכה: ליכא איסור לטלטל המגילה בשבת כשחל פורים במוצאי שבת, ויכול נמי ללמוד בזה כדי לדעת איך לקרוא ועיין במשנה ברורה אור"ח סימן ש"ח ס"ק כ"ב.

והא דלא הויא מכין משבת לחול: כתבו הפוסקים כיון דעכשיו מקיים בזה נמי מצוות לימוד ליכא בזה איסורא, כן כתב בשמירת שבת כהלכתה פרק כ"ח הערה קס"ט בשם הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל, וכן כתב בהליכות שלמה פורים פרק י"ח ס"ק ז', וכן בערוך השלחן סימן תרפ"ח ס"ק ו', וכן בעיקרי הד"ט סימן ל"ו אות ט"ו.

האם מותר להלביש את הילדים בתחפושת בשבת כשחל פורים במוצאי שבת כמו השנה?

יש לחקור האם מותר להלביש את הילדים בתחפושת בשבת כשחל פורים במוצאי שבת או דילמא אסור משום איסור הכנה משבת לחול.

הנה בחשו"ק חמד מגילה דף י"ד ע"א ענין ד' נשאל בשאלה הנ"ל, ומביא מה דנשאל בשו"ת אגרות משה ח"ד סימן ק"ה האם מותר להלביש ילדים בשבת בבגדים שצריכים לשינה במוצאי שבת, כשיודע שלא ילכו לישון קודם הבדלה, אם נחשב זה הכנה משבת לחול, וכתב שם שכפי הידוע רוב הילדים דבני שתים עד בני ארבע ואולי קצת יותר, אין חושבין לישון כלל עד אחר איזו זמן שעה או שתים, אלא רוצים מתחלה להשתובב ולרוץ בבגדים אלו עד שמתעייפים וישנים, ונמצא שהוא דרך לבישתן בבגדים אלו כשעה ושתים קודם השינה, וממילא ליכא איסור דהרי בזמן שעה או שתים קודם הבדלה הוא דרך לבישתן בבגדים אלו לפי מה שנמצא מצבן לענין שינה, אבל אם הוא קודם לזמן שדרך להלבישן בבגדים אלו, ורק האם רוצה להקדים דשמא לא יהיה לה פנאי, יש טעם גדול לאסור, אבל איסור ברור, קשה לומר בזה, כי הרבה פעמים טוב להחליף את בגדיהם שכבר לכלכו אותן, וכיון שהוא קרוב לזמן שינה מלבישתן האם בבגדים אלו, שזה הא ודאי מותר אף שנמצא שלא תצטרך לעשות זה בלילה, או שהולך בבגדים חמים ולהניח ערום אינה רוצה מלבישה אותו בבגדים אלו שתצטרך להלבישן בעוד זמן קצת דג"כ הוא מותר, וכן איכא כיוצא בזה הרבה אופנים ותלוי זה רק בידיעת האם המלבישתן, אם הוא רק כדי שלא תצטרך להלבישן אחר הבדלה יש לאסור/

כמו כן בעניינינו, אם הילדים רוצים גם כעת ללכת מחופשים, אין בזה איסור, או שהילדים נתלכלכו וממילא רוצים להתחליף בגדיהם אז מותר, אך אם הם לא ילכו בבגדים המחופשים אלא שמתלבשים לקראת מוצאי שבת אסור, דהוי הכנה, כשם שאסור לאדם להביא את המגילה לבית הכנסת מבעוד יום משום הכנה.

גליון זה נודב

לעילוי נשמת חמותי

האשה הצדקנית אשר כל ימיה היתה מקשה אחת טהור

בחסד וביראת שמים טהורה ובאמונת חכמים

נזדככה ביסורים קשים ומרים וקיבלם באהבה

מרת פרידא גילה רייך ע"ה

בת הרב יצחק אייזיק הלפרין ז"ל

נפטרה י"ז אדר ב' תשע"ט

ת.נ.צ.ב.ה

מדוע לא קבעו את פורים ליום טוב

אחרי הניסים הגדולים שניצלו מגזירת להשמיד ולהרוג?

כתוב במגילת אסתר פרק ט' פסוק י"ט על כן היהודים הפרדים היושבים בערי הפרזות עושים את יום ארבעה עשר לחודש אדר שמחה ומשתה ויום טוב ומשלוח מנות איש לרעהו.

ואח"כ כתוב פרק ט' פסוק כ"ב והחודש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב "לעשות אותם ימי משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאביונים".

ובגמ' מגילה ה' עמ' ב' מקשה מעיקרא כתיב שמחה ומשתה ויום טוב, ולבסוף כתיב ימי משתה ושמחה ואילו יום טוב לא כתיב, ומתוך הגמ' דיום טוב לא קיבלו עליהם.

ש להקשות: מדוע אכן לא קבעו את פורים ליו"ט מאחר שאירע להם ניסים גדולים נאלו, כך מקשה באלשיך הקדוש, וכן בחתם סופר החדש מגילה ה' עמ' ב', וכן בשפתי חכמים מגילה ה' עמ' ב', וכן במהר"ם שיף בדורשים נחמדים בסוף מסכת חולין.

איכא כמה תרוצים

א. מה שהיהודים הפרדים היו עושים יום טוב התחילו לעשות כן בעצמם, אך לא קבלה מחייבת, עד אשר כתב להם מרדכי שיקבלו עליהם, ובכן בראותו כי יום טוב שהוא לשבות ממלאכה לא יקבלו עלייה שהוא משום חסרון כיש, על כן התחכם לעשות דבר שללא קבלה יתבטלו ממלאכה, והוא כי אין צער ביטול המלאכה רק לעניים ולאביונים המבקשים לחם ואין, על כן גזר שיקבלו עליהם לתת מתנות לאביונים שעל ידי כן לא ידאגו האביונים על ביטול המלאכה, כי הלא לחמם ניתן להם מאת העשירים לאכול ולשתות כמותם, וגם כי משפטם כי מגבת פורים לפורים שהיה להם לאכול ולשתה, ועל כן כתב מרדכי אליהם לעשות אותם ימי משתה ומתנות לאביונים' שעל ידי כן איש במקומו וישו בשמחה וישבתו ממלאכה אם דל ואם עשיר, כך תירץ באלשיך הקדוש.

ב. לכאורה יש להקשות למה בתחילה כתיב יום טוב, ומתנות לאביונים לא כתיב, ואחר כך קבלו עלייה מתנות לאביונים, אבל יום טוב לא קבלו עלייה, משום דמעות מוקצין הן ביום טוב, ועל כן בשעה שקבלו עליהם יום טוב לא קבלו עליהם מתנות לאביונים, כך תירץ במהר"ם שיף בדורשים נחמדים סוף מסכת חולין וכן בש"ת מהר"ם אסאד אור"ח סימן ר"ו.

מענייני אשר: לצורך לבאר את דבריהם, דאח"כ החליטו שהעיקר ביום זה הוא להביא כסף לעניים, ולכן קבעו אותו ליום טוב.

ג. לא קבעוהו ליום טוב, משום דיש בזה חשש בל תוסיף שמוסיף יום טוב חדש, לכן לא רצו עם ישראל שבאותו הדור לקבוע את יום זה ליו"ט, כך תירץ בש"ת בית שערם אורח חיים סימן שע"ב, ועיי"ש מה שהאריך מדוע מרדכי לא חשש לזה.

ד. ע"פ מה דאיתא בגמ' מגילה ז' אמר רב שמואל בר יהודה שלחה להם אסתר לחכמים קבעוני לדורות, וברש"י ליום טוב, שלחו לה, קנאה את מעוררת עלינו לבין האומות, שלחה להם, כבר כתובה אני על דברי הימים למלכי מדי ופרס, ולכן לא קבעוהו ליום טוב, כך תירץ בשפתי חכמים מגילה ה' עמ' ב'.

ה. הטעם דלא קיבלו עליהו יום טוב, משום דאכתי עבדי אחשוורוש אנו כמו דאיתא בגמ' מגילה ז' דלכן לא אמרינן הלל בפורי' ח' כך תירץ בדורות חתם סופר חלק א' דף ר' טור ד', ועיי"ן בחתם סופר החדש מגילה ה' עמ' ב' עוד הרבה תרוצים לזה, וכן בשפתי חכמים מגילה ה' עמ' ב'.

ו. ע"פ מה דאיתא בגמ' מגילה ט"ז ע"ב גדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות, דמעיקרא חשיב ליה למרדכי בתר ד' ולבסוף חשיב ליה בתר ה' דכתיב נחמיה ז' הבאים עם זורבל ישוע נחמיה שריה רעליה נחמני מרדכי בלשן, פירוש רש"י ז"ל שתינתה לו גדולה בבית המלך ופירושו ממנו החכמים לא הזכירו הכתוב אלא אחר חמשה לפי שירד ממעלתו אצל החכמים ואף על פי שהציל נפשות בהיותו בבית המלכות, ולכן מעיקרא סברו שגדול יותר הצלת נפשות, עשאוהו נמי ליום טוב, אבל כיון דחזו דמן השמים הסכימו למיחשב למרדכי בתר ה', משום דגדול תלמוד תורה יותר מהצלת נפשות, ולפי שמן הנס הזה נגרם ביטול תורה, ולכן לא תיקנוהו ליום טוב, כך תירץ מרן הדברי יציב בספרו מכתבי תורה חלק א' סימן נ"ד.

מדוע בפורים קבעו שני ימים נפרדים זכר לנס מה שאין כן בשאר ניסים?

הנה ה"ן על הר"ף מסכת מגילה דף א' עמוד א' הקשה מה ראו אנשי כנסת הגדולה לחלק מצוה זו לימים חלוקים ולקבוע יום מיוחד לפרדים ויום מיוחד לכרכים, מה שאין כן בשאר מצות.

איכא כמה תרוצים

א. מפני שהיהודים היושבים בערי הפרזות והיהודים אשר בשושן לא נחו מאויביהם ביום אחד, כי היהודים הפרזים נחו בארבעה עשר, והיהודים אשר בשושן נחו בחמשה עשר, ועשו מאלהים לא אחד משתה ושמחה, ביום מנוחתו לפיכך קבעו עליהם יום טוב לדורות קבעוהו לכל א' ביום שנח בו והשווה להם הכרכים המוקפים חומה ולשושן מפני שבה היה עיקר הנס, כך תירץ הר"ן.

ב. ע"פ מה דאיתא במשנה אבות פרק א' משנה ב' על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, והנה בפורים מייחב כל אינו לבסומי עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי וצריך לשנות יותר מהרגלו, וא"כ נמצא דחסר תורה בעולם, על כן תיקנו לחלק בין כפרים לבני הכרכים, כדי שיתקיים העולם בכל יום על ידי האנשים שאין חל עליהם פורים באותו יום ועוסקים בתורה, כך תירץ בדורות חתם סופר חלק א' עמ' ר"ה עמ' ל' יג"א, וכן באמרי נפתח להרה"ק רבי נפתח מקארץ י"ע פורים ט"ק ק"ה.

דרשות שנאמרו בחצרות הקודש בשבוע אחרון

בעלזא

הכנה לפורים לאברכי הכוללים בירושלים – בהיכל הכולל בירושלים
בראשות ידידינו הדומ"צ הגאון דב בער רייכמן שליט"א

ויזניץ

הכנה לפורים לבחורי ויזניץ בבית שמש

ויזניץ בית שמש

ישיבת אמרי חיים הכנה לפורים

בראשות ראש הישיבה ידידינו הגאון חיים מאיר רוטנברג שליט"א

סלאנים

דינר לקופת הצדקה די החסד באשדוד

פיטסבורג

דינר לקופת הצדקה של כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א

בראשות כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א

בהשתתפות מאות חסידים

מדוע מגילת אסתר אינה נקראת מגילת מרדכי

חרי הוא גם כתב את המגילה?

יש להקשות: מדוע נקראת המגילה מגילת אסתר על שם אסתר המלכה ולא מגילת מרדכי על שם מרדכי הצדיק, הרי גם מרדכי כתב את המגילה כמו דכתיב אסתר ט' כ"ט ותכתוב אסתר המלכה ומרדכי היהודי את כל תוקף לקיים, א"כ מדוע אינה נקרא על שמו, כך מקשה ביערות דבש חלק א' דרוש ב' ד"ה ויאתא במדרש, וכן בדברי מהר"ם פרישת ואתחנן ב"ה מפרן אבי, וכן בספר שפתי חכמים על מסכת מגילה בהקדמה ט"ק כ"ה, וכן בספר עיני העדה לבעל שבט מוסר.

איכא כמה תרוצים

א. לכן נקראת מגילת אסתר ולא מגילת מרדכי, משום שאסתר מסרה נפשה על הצלת ישראל, וכנסה אל המלך אשר לא כרת, לכן נקראת על שמה, והיינו דאיתא בגמ' מגילה ז' עמ' א' ששלחה אסתר לחכמים קבעוני לדורות, פירש רש"י ליום טוב, ולקרייה להיות לי לשם, כך כתב בדברי מהר"ם פרישת ואתחנן ב"ה מפרן אבי.

וביערות דבש הקשה על זה: הרי גם מרדכי מסר נפשו שלא השתחוה להמן, א"כ מדוע אינו נקרא על שמו.

ומתוך: ע"פ מה שכתבו המפרשים טעם למה לא נכתב בתורה ענין הנס מאברהם שניצל מכבשן האש בימי נמרוד ובא בתורה רק ברמז, ותרצו כי אין ללמוד הימנו, כי שלא כדון עשה שהכניס עצמו לזה לשבר צלמי עכ"ם, ועל ידי כן קרה לו נפילת הכבשן, ודי שלא היה עובד עבודה זרה, וא"כ אף במרדכי מה הכניסתו לתגר זו, להתגרות בהמן, היה לו להחביא עצמו בראותו המן מרחוק, ולפי זה אין מסירות נפש מרדכי כל כך כמו מסירת נפש אסתר, שהיא היתה מוכרחת למסור נפשה להצלת נפשות מישראל, ולכן נקראת המגילה על שמה.

ב. לפי שיעקר הנס היה על ידה לכן נקראת על שמה, כך תירץ בספר שפתי חכמים על מסכת מגילה בהקדמה ט"ק כ"ה, ועיי"ן חולין קל"ט דהפסוק דברים ל"א ד"ה שאף הם היו באותו הנס.

ג. לכן נקראת המגילה מגילת אסתר, לפי שאסתר היתה יתומה עזובה מאב ואם, וכמו דאיתא בגמ' מגילה י"ג עמ' א' עיברה מת אביה, ילדתה מת אמה, ואפילו הכי באה וישועה גולה כזו על ידה, היא נחמה לכל עזובים והמצטערים, וזוהי הסיבה שכתוב בישועת ה', והיינו דאיתא בגמ' יומא י"ט עמ' א' "אסתר סוף כל הניסים" רצה לומר כשאדם הגיע שאין עוד מקום שיעשה לו ניסים, זיכור מעשה אסתר ויבטח בה' בישועת ה' כהרף עין, כך תירץ בספר שפתי חכמים על מסכת מגילה בהקדמה ט"ק כ"ה.

ד. ע"פ דברי הגמ' חולין קל"ט דהפסוק דברים ל"א ד"ה "אנוכי הסתר אסתיר פני" היה בימי אסתר, שהסכים הקב"ה לכלותם, לולי שעשה בעבור רחמיו, לכן העלו שם המגילה על שם אסתר, להיות שמה לזיכרון לבני ישראל ההסתרת פנים שהיה בעבור החטא, ובזכרם מה החטא גורם לא יוסיפו לחטוא, כך תירץ בספר עיני העדה לבעל שבט מוסר באחד מן התרוצים.

ובישמח ישראל כתב שלכן כתוב במגילת אסתר ח' ט"ו **ליהודים היתה אורה** היינו שהכירו וראו בראי' חושית שגם ההסתרה והחשך שנדמה להם זה הוא רק מחסרון ראייתם, אבל באמת ה' להם לטובה שזכו עי"ז לתישבה מאהבה, הנושעה שבאחינת חשך, מהעבירות שעשו שנקראים ערב, בחינת בוקר, ולכן זכו לגאולה, ואיגלאי מליאת המפרע שהסתרת פנים שלהם וכל היסורין היו ג"כ אור ולא לילה כלל, ולכן כתיב אסתר ד' א' ומרדכי ידע, היינו שהי' לו דעת והארה גם בעת החשכות הגדולה.

זה הוא ביאור מחז"ל מגילה ז' ע"ב מייחב לבסומי בפורי' עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ועפ"י מאמר חז"ל מגילה ז' ע"ב ב' על הפסוק כי לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת ושמחה קהלת ב' י"ז זה מרדכי, והיפוך הטוב הוא רע, וזה שאמר שלא ידע בין ארור לברוך, היינו שלא יקשה לו **ההסתרת פנים, כי מי שיש לו דעת ידע שגם זו היא חכמה.**

מענייני אשר: אפשר דזה הטעם שתיקנו להתחפש, להראות שבימי הצרה היה נראה מבחוץ שזה צרה, אבל הישועה כבר היה, ולכן פורים נקרא על שם הצרה הפור ולא הישועה הלהורות שגם הצרה היה הישועה.

ובזה מבורא ה' אדניא בגמ' מגילה ז' עמוד ב' ותעמד בחצר בית המלך הפנימית, אמר רבי לוי כיון שהגיעה לבית הצלמים נסתלקה הימנה שכינה, אמרה אלי אלי למה עזבתני, שמא על שקראתיו כלב, שנאמר הצילה מחורב נפשי מיד כלב יחידתי. חזרה וקראתו אריה, שנאמר הושיעני מפי אריה, וצריך ביאור דבגלל שקראתה לאחשוורוש כלב לכן נענשה, אלא החילוק בין אדם שפוגש כלב לבין אדם שפוגש אריה, כשאדם פוגש כלב זה מפחיד אותו אבל יודע שיכול להסתדר, משא"כ כשאדם פוגש אריה יודע שאין לו סיכוי להסתדר, תפקיד וחובתו של יהודי כשפוגש צרה וטירדה לא להתייחס אליו כמו אל כלב שזה טירדה ויכול להסתדר, אלא שזה כמו שפגש אריה שאין לו סיכוי להסתדר בלא עזרתו וסייעתו של המלך, א"כ אסתר המלכה שבתיחלה חשבה שהצרה של אחשוורוש זה כמו כלב זה מפחיד, אבל היא תדע איך להסתדר, לכן נענשה, אבל שחשורה ואמרה שהוא אריה, שכל הקב"ה אי אפשר להסתדר, ומה שהוא עושה הכל טובה חזרה השכינה אצלה, עיי"ש במהר"ם א' ובכתביו למרדכי מהרש"ם על מגילת אסתר

ה. ע"פ מה שכתב ביערות דבש חלק ב' דרוש ב' וכן במלא העומר מגילת אסתר פרק ב' פסוק ז' דלכן רק אסתר היתה יכולה לנצח את המן שהוא מזרעו של עמלק, משום דכל כוחו של עמלק מזרעו של עשיו, הוא זכות של כיבוד אב ליצחק, שמאוד נהג בו כבוד כנווד עיני ילקוט שמעוני חלק א' רמז קט"ו וא"כ מי שיבא לבטל זכותו וכוחו, צריך שתהיה לו גם כן מצוה זו של כיבוד בלי פקפוק, ומי הוא זה גבר שיש בידו מצוה זו בשלימות, ומי הוא שחף מפשע ולא יהיה פוגם בכבודו אביו בלל דהוא, אלא דארמין בגמ' קידושין ל"א עמ' ב' אשרי מי שלא חמאן, כי אפשר לקיים מצות כיבוד כראוי ולא יגיע אדם עד תכליתה בכל דקדוקיה, אמנם אם אין לו אב ואם, והוא מצטער על זה שאין לו אב ואם כדי לקיים מצות כיבוד, א"כ יש לו שכר מה' כאילו קיימה בתכלית הקיום ותכליתו של המצוה בלי חיסור כלל, לכן אמרו אשרי מי שלא חמאן, ולכן כשאתה אסתר שאין לה אב ואם כלל, והיא היתה תמיד מצטערת שלא היה סיפוק בידי לקיים מצות כיבוד, אם כן יחשב לה לצדקה כאילו קיימה אותה בתכלית השלימות, וא"כ יש בידה גם כן מצות כיבוד לקום נגד זרעו של עשיו, ולכן להכניע להמן, בנו של עשיו שזכות כיבוד בידו, הוצרך אסתר שהיתה יתומה מאב ואם, לפי הנ"ל אתי שפיר משום דעיקר הנס והניצוח נעשה בזכותה, מענייני אשר.

וביערות דבש שם כתב דבר נורא וז"ל בעונותינו הרבים עולם הפוך, האבות מחנפים לבנים שלא יכעסו עליהם, ובימי הפורים האלו שראוי לנהוג בהם כיבוד למאוד כי זאת היתה ההצלה, על ידי אסתר, ונהפוך אם לא ישלחו האבות לבנים מנות כפי הראוי, או שירבה לאחד וימעט לאחד, הלא יכעס על אביו ולא יבא אליו, או יבא בפנים זועפות וכדומה, או משבר בית ישראל, הלא הוקש כבודם לכבוד המקום ואיך יפגעו בשביל העדר קצת ממנו.

משיב בהלכה

מדור זה נדב תערך ע"י ידידת ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגן
משיב בהלכה שיתן וידעת ההלכה | כל ההלכות הם משרע ומשנה ברורה

ידעות הפורים - שאלות בעניני פורים

- א] היכי תימצי שינוי בטבע בגלל שנה מעוברת?
- ב] היכי תימצי שאדם בן פריזים יקרא בשני ימים את המגילה
בברכה בשנה אחת (לא במקרה שהיה במקפין אלא היה רק
בפריזים)?
- ג] היכי תימצי שבהחלטה של אדם אחד, יתהפך הדין של עיר
שלימה מחיוב של פורים ביום י"ד לפורים דמוקפין ולהיפך?
- ד] היכי תימצי בן כרך שקורא ב"ד אף שאינו נמצא בערי הפרזות?
ה] היכי תימצי שלא יכול לברך על המגילה ואם מישוה נכנס לחדר
יכול לברך?
- ו] היכי תימצי שאם הוא יהיה בן חורין הוא לא יוכל להוציא את
המגילה, ואם יהיה עבד כנעני יוכל להוציא?
- ז] היכי תימצי שאדם אוכל סעודת פורים בלילה ויצא ידי חובתו
(הרי סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא)?
- ח] היכי תימצי שאנו מזכירין את שמו של עמלק אעפ"י שיש ענין
למחותו ולא להזכיר את שמו?
- ט] היכי תימצי הלכה בקריאת המגילה קיימת רק כשפורים חל
במוצ"ש (כמו השנה)?
- י] היכי תימצי ישראל שנמצא בפורים במקום ולא שמע מגילה
בשום מקום ולא חייב במגילה?

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, יהיה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכווי בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות יהיה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 - 9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרת המחשב שיצא לאור בעתיד בלבד.

ישמח לב מבקשי ה'

הופיע הספר שרבים ציפו לו

ספר מעדני אשר הלכות שבת חלק א'

מהדורת ידידנו הרב יצחק משה צימרמן שליט"א לונדון מאות חקירות מענינות על כל המצוות עשה של שבת קודש הדלקת נרות- קבלת שבת - קידוש היום לחם משנה - סעודת שבת- תפילות שבת וכן פרק מיוחד על כל מצוות עשה שאסור לקיימן בשבת להזמנות נא לפנות למערכת 0533166560

המתנה המושלמת למשלוח מנות

לרב - לחבר - לאבא - לשווער

הודעה חשובה לרבים השואלים

ספר מעדני אשר על חג הפורים אין להשיגו כלל

לאחר שאזל מהחניות ובמשרדי המכון

אפשר לקבלו בדוא"ל

האם יש איסור לאכול בפורים קודם שקיים מצות משלוח מנות?

יש לחקור האם יש איסור לאכול בפורים קודם שקיימו מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים כמו דקימ"ל אורח סימן תרי"ב דאסור לאכול קודם קיום מצוה או דילמא אין צריך לחוש לזה ומותר לאכול קודם שקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים.

הנה בספר מועדים וזמנים ^{ד"ב סימן ר"ד} יצא לחדש דאסור לאכול סעודת פורים קודם קיום מצות משלוח מנות, כמו דקימ"ל דאסור לאכול קודם שקיים המצוה, א"כ הכי נמי אסור לאכול קודם שקיים מצות משלוח מנות, ואע"פ שסעודת פורים נמי מצוה, מ"מ לא מצינו היתר לאכול קודם קיום מצוה סעודת מצוה, לכן אסור לאכול בפורים עד שיקיים מצות היום.

וכותב דנראה: שאין צריך להמתין עד שייגיע המנות ליד המקבל, רק מיד שמסר לשליח למסור לו שרי לאכול, דסמכינן על חזקה שלוח עושה שליחותו, ואפילו אם נאמר שלא לסמוך על החזקה בדברי קבלה דכדאורייתא דמיא, מ"מ לענין איסור דרבנן דאסור לאכול קודם קיום מצוה בכהאי גוונא אפשר לסמוך.

אבל בש"ת משנה הלכות חלק ו' סימן קכ"ו דחה את דבריו משום ג' טעמים:..

חדא: שהרי סעודת פורים נמי מצוה הוא, והוא מצוה הבא לידו שתקנו ז"ל משתה ושמחה בפורים, וכיון שהוא מצוה שבא לידו חייב לקיימה, ואחר שיקיים מצוה זו יקיים מצות משלוח מנות.

השנית: דעיקר התיקון הכי הוה, דהכי כתיב משתה ושמחה ומשלוח מנות איש לרעהו, הרי דהקבלה היתה קודם משתה ושמחה ואח"כ ומשלוח מנות איש לרעהו, לכן מותר לאכול קודם.

שלישית: נראה דהנה משלוח מנות אמרו ז"ל דהוא מטעם שאם אין לו לחבירו סעודה ואין לו במה ישמח ישלח לו מנות, והנה אמרו ז"ל בעה"ב בוצע תחלה דטוב עין הוא יבורך, וא"כ צריך קודם לאכול כדי שיתן לחבירו בטוב עין.

ובש"ת ציץ אליעזר חלק ט"ו סימן ל"ב מביא שהמועדים וזמנים אוסר.

ומביא שהגר"ע יוסף זצוק"ל השיג עליו: דשאני סעודת פורים שגם היא מצוה ממצות פורים, ולכן נכתב, לעשות אותם ימי משתה ושמחה, ואח"כ, ומשלוח מנות וכו', והעלה להלכה, דמנהג נכון הוא שלא לעשות סעודת פורים עד לאחר שיקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים, אבל לטעום מעט לפני כן מותר ואין בכך כלום.

ומביא ראה הציץ אליעזר שאין איסור: מדברי הלקט יושר תלמיד התורת הדשן בשם רבו שבהלכות פורים כותב בזה"ל טוב לשלוח מיני מאכל קודם אכילה עכ"ל, והך לישנא של טוב משמע שהוא רק להידורא וממצוה מן המובחר, אבל מעיקרא דדינא מותר לאכול גם קודם.

ובש"ת אז נדברו חלק ו' סימן ס"ה כתב בטעם הדבר שלא מקפידים שלא לאכול קודם קיום מצות משלוח מנות, כיון דכל אחד שולח להשני ולא יתכן שלא לקבל לכל הפחות מאיש אחד קודם ששלח, א"כ הויא כמו שהניח שומר לכן מותר לאכול קודם

האם אפשר לתת מתנות לאביונים

ומשלוח מנות קודם קריאת המגילה?

יש לחקור האם אפשר לצאת מצות מתנות לאביונים ומשלוח מנות כשנותן קודם קריאת המגילה או דילמא חייב לתת רק אחרי קריאת המגילה, ויש עוד סברא שלא להקדים משלוח מנות עם מתנות לאביונים כדי שברכת השהחיינו של מגילה יוציא את כל מצוות היום.

הנה בספר תיקון משה פורים עמ' צ"ב כתב שאם נתן מתנות לאביונים בפורים בבוקר קודם קריאת המגילה וכן משלוח מנות אינו יוצא ידי חובתו.

ומביא ראיה: מהא דאיתא בגמ' מגילה ל' עמ' א' פורים שחל להיות בערב שבת רב אמר מקדימין פרשת זכור, כי היכא דלא תקדים עשיה לזכירה דכתיב נזכרים ונעשים, ומעתה קל וחומר הוא דקפדינן אזכירה דמגילה שתקדים לעשיה, דעיקר זכירה המגילה קאי כדמוכח בגמ' מגילה ב' אשכחן עשיה זכירה מנלן ע"ש בפרוש רש"י.

וכותב דבסימן תרצ"ה סעיף ד' בהג"ה כתב וז"ל ויש לשלוח מנות ביום ולא בלילה, בשמעת קצת דווקא לכתחילה, ובדיעבד יצא גם בלילה, וע"ש במגן אברהם שכתב והוא הדין מתנות לאביונים.

אבל בספר יסוד ושורש העבודה שער ר"ב שער המפקד פ"ו כתב וז"ל הבוקר אור וכו'. להדר בקיום המצוה של מתנות לאביונים קודם התפלה בכדי שיוכל האביון להכין צרכי הסעודה.

וכן בסידורו של הגאון יעב"ץ דף שפ"ג ע"א אות כ' כתב וקודם התפלה יקיים מתנות לאביונים.

וכן בספר דרכי חיים ושלוש אות תתמ"ט נאמר כי הגאון בעל מנחת אלעזר היה מקיים מצות משלוח מנות קודם תפילת שחרית.

האם המוחק ביד שמאל בשבת פטור כמו בכתיבה
 מה שהבאתם בשם החוליה רבה אהרן טייטלבוים שליט"א שכתב הכותב בשמאלו פטור, ונראה ד"ה למוחק, ובשר"ת אבני נזר אורח"ת סי' ק"ט ט' כתב המוחק בשמאלו גדול לחיוב, כמו המוציא בשמאלו, ולא הצרכתי לכתוב דבר זה אלא מפני שראיתי לאליה רבה שכתב שהמוחק בשמאלו פטור, והדבר תימה דבמחיקה לא הורא ששאל שינוי.
הגאון המפורסם רבי שמאי קחת גראס שליט"א חבר הב"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה רדישבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים טוראז, קען תורה פטנות ירושלים (כחז"ר)
 נראה לתרוץ, דהאליה רבה מייירי שכתב על קלף דאם קעל על נייר בדיו ז"ע בשו"ת והבאתם התורה וההוראה מוהר"ח"מ שוורץ ז"ל.
 לגורר עם סכין וכדומה, ויש לגרור היטב שלא ישאר שום רושם מכתב הקודם, דבעינן מוחק על מנת למחוק, ולזה צריך אומנות כידוע אצל הסופרים כשעושיין מחיקה.

האם יש חיוב לטבול בעש"ק - האם הטבל מדליק שבת - האם יוצאין בחלה שאולת לחם משנה
 למע"כ"ת יידי ויודי כל בית ישראל, מרביץ תורה לערדי ערדים, בכתב ובדיבורים, בן גדולים מגזע אראלים ותרשישים, מה פמיק מרגליות, משמח הלבבות, ו"ה הגאון המפורסם רבי אשר אנשיל שוורץ שליט"א ראש כולל רגאה בית משמ מר בריה דרבינא הגאון גדול לממשלת התורה וההוראה מוהר"ח"מ שוורץ ז"ל.
 שלום שלום לנופך ספיר ויהלום, מוצא שפתי אשמור, לבוא קצת בכתובים, באות הוקרה והכרת הטוב על שזינבן בספרו הנפלא "מעדני אשר" על עניני שבת.

האם רבי יצחק בוימס שליט"א רב דביהמ"ד "גוה הוריס שפני חייב" קרית צאנז תנחיה
עמ"י א"ב אות י' דהא דרוב הונא מבלתי שרגא (שבת ק"ט א), חיינו שהכתב הנרות הלכנים לאשתנו - כבר קדמו בזה
 היה לכם להעיר עוד משו"ת דברי יציב אור"ח סי' רל"ז סי' ב' ואיך ובחלק הליקוטים סי' ז"ך ע"ש ד"ק הנפלאים.
עמ"י א"ב אות י' דהא דרוב הונא מבלתי שרגא (שבת ק"ט א), חיינו שהכתב הנרות הלכנים לאשתנו - כבר קדמו בזה
 הגאון בעל אמרי אמת מגור ז"ע עובדי מלכות תורה שלו ע"ש ואינו תח"י כעת (ולע"י בשושינים לדוד על המשניות שבת פ"ב מה"ק, והוב"ד בתוס' רעק"א שם אות מ"ב), ועפ"י"ק יש להוסיף דבש"ס שם אחר נהגות רב הונא קאמר שהש"ס, רב פפא רגאה גדילתא, ולח"ל א"ש ותרומתו עסקי' בהכנת הנרות, אלא שרב הונא חרסב, רב פפא הלכין באופן שיהיו גדולים להדלקה אך בלא חריכה כבדנים והנהגות לחול"א שבזמננו לכל"ע א"צ הכינה הנרות ולכן, וכן בשו"ת ח"י הלוי ח"ג סי' י"ח. אמנם במקוה ישראל הביא בשם מרנא ורובנא הדברי חיים יזעזע"א דחריכת הנרות הוא מתקיים טהאת עגורים ע"ש, ונראה דלפ"י הוא בכל גוה"ו ורבך.

עמ"י ק"ב - האם יוצאין בחלה שאולת לחם משנה ונחמ"ק הכתן גראס שליט"א הביא ראה מהמך דיוצאים
 ראה זה מה מצאתי חודש שב"ק לגאון הגאונים בצפנתו פנינה ונחמ"ק יקות"פ ביהלוי ענין עירי מוהר"ח זול"ק, לכנס למשמרת וגו' כמ"ש ב"ה
 וכן ש"ך בזה ק"ל, וגם סקודות שבת כיון שיש חובה לא יצא רק מן שלו, גדר קנין וצריך הגבהה ע"ל. ועיין כע"ז
 בשו"ת שבת הלכתא מה הע' מ"ג זקנה לכוין כע"ז במדנשיה, וכן זכה לכוין בזה בספר בכורי חיים ח"ד סי' ו"א ואם כי הכלכה אין לנו אלא כמו שהורה איתן אדונינו רבינו הגה"ק בדברי יציב אורח"ח סי' כ"ח דשפיר יוצאיים בחלה שאולה, אך בבתי רק להעיר.

האם החולף שכתוב בו חטט יש ביד קדושה
 מה שדנתם בשם הפוסקים האם הקלף שכתוב בו חטט יש ביד קדושה.

הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א רב קהילת צאנז ביתר, דומ"ץ שכונת גוש שמונים, מרכז ההוראה, שערי הוראה, ו"מ יב"ש"ג תורת שלמה זוועהלי ירושלים (הגה"ז ז"ל לעילוי נשמת אבי הגה"צ חיים יעקב מנחם בן הרב עזריאל ז"ל)
 רגאה להעיר בזה ממש"כ בתוספות (הגה"ז סי' כ"ב) שאלו ל"ת על מומר לעבודת כוכבים שנירש את אשתו ולא נכתב בגט אלא שם של יהדות ולא שם של עובד כוכבים והשיב ר"ת חיליה להזכיר שם עובד כוכבים בתורת משה וישראל ז"ל, ובגלוי"ש הש"ס שם כתב והנה שטחיות דברי ה"ת משמעותן דהגט יש בו קניין מעלה וקדושה ולכן אין להזכיר בו שם ע"ל, ועיין בה פוסקים בשו"ת הרד"ב ח"א סי' ו"ל שכל דבר שבקדושה כגון ס"ת תפילין ומזוזה שהצרכיו לשמה אין קדושה חלה במחשבה לבד אלא בדיבור שהדיבור עושה רושם גדול כו' וא"ת התינו בדבר שבקדושה אבל תביט בו דבעינן לשמה כו' לעולם אימ"ל דבמחשבת גרידתא גמי, ו"ל דסוף סוף קדושה יש בגט לפי שקרא ספר וכתוב בו כדת משה וישראל ע"ל, ועשה דמכח דכלל דכלל דהוא כו' ולפ"י לכאורה גם מצד דבע"י שימור לשם מצה ח"נ דאית ב"ה קדושה ועיין תוס' פסחים סי' ב' ד"ה ל דכתבו דאטו מצד קדושה אית בה, וכן לדחות וק"ל, ולע"י שפ"ת תשב"ץ ח"א סי' ה' קשה בשם תשובת הרמב"ם דאין לכתוב בו בכתב ואשרית הוא מכתב אלקיים וכו', ולבדיון, ומשמע דס"ל דאין שום קדושה ומעלה לגט ונחפון הוא וע"ה. ועיין ש"ת שבת יעקב ח"ג סי' י"ד דאף דקלף המעובד לשם ס"ת חלה קדושה עלי' ואסור לשנותו לדברים אחרים מ"מ מותר לכתוב עליו גם משום דגט נמי מצוה הוא בתורה והוא לימוד כו' וע"ה, ומ"ש שהוא לימוד צ"ע דכתבית טג און כיום מצות לימוד, וגם מ"ש שהוא מצוה אדרבה רוב גירושין אינם מצוה והוא רק מצוה משפטיה דהמגרש אשתו כן משפטו שיכתוב טג ויגרשנה בו ואל"ה אינה מגורשת ואפי' ה' מצוה אכתי חשוב מוריר מקדושה למצוה.

אין היה מותר לעשות מחמירי שנתורה מותרות משכן
לבית בית המדרש רוב אסור להחריש מקדושה מותרת לקלף
 מה שהקשתם בשם אחרונים על הא דאיתא במדרש רבה בפרשת פיקודי פרשה נ"א כנס משה אצל בצלאל ראה שהתיר מהם בשכן לפני הקדוש ברוך הוא רבן עקיבא עיינו את מלאכת המשכן והותרנו מה נעשה בנותר, אמר לו לך נעשה בהם משכן לעדות, ופירש יבפה תואר שם בית מדרש גדול, בית ועד לתלמוד, דיש להקשות: איך היה מותר להשתמש עם הנותר שנשאר ממה שנבנו למקדש להשתמש בהם לצורך בית המדרש, הרי קימ"ל אור"ח סי' כ"ה דלדאר שבה לייז הבנאי אין מוריזין לא המותר מקדושה חמורה לקדושה הקלה, אי"כ כיון שקדושת בית הכנסת פחותה מקדושת בית המקדש אף היה מותר להשתמש בהם, **הרה"ג יוסף קרביץ שליט"א מוריזת עילית**

נראה לתרוץ, שכנודק בפוסקים פרשת תרומה ופרשת ויקהל מבואר שהקב"ה אמר ויקחו לי תרומה, א"כ נאמר לקחת תרומה לשם ה' ולא נאמר בשביל מה אוספים את התרומה, וא"כ כיון שלא פירש לשם מה אוספים אלא לשם ה' דאין שפיר שאפשר להשתמש מה לקדושה קלה, וכיון שאספו לשם ה' שאל מה רבינו מאת הקב"ה מה לעשות בנותר.

הרה"ג שלום הורביץ שליט"א אלעד
הרה"ג יעקב ישראל מייזנר שליט"א לונדון
 נראה להעיר שכאורה לא קשה מידי שהרי מה שמשע עשה משכן העדות עם הנותר היה על פי צווי ה', ואין לדון אפילו היה הורדה מקדושת חמורה לקדושת קלה.

האם יש איסור לאסוף סכף לבד בפורים למוסד צדקה כיון דקמ"ל ב"ה שקופה נגבית בשנים.

מה שדנתם האם יש איסור לאסוף סכף לבד בפורים למוסד צדקה כיון דקמ"ל ב"ה שקופה נגבית בשנים.
הרה"ג יחיאל ליבסטר שליט"א בני ברק
 נראה לעיין מה שכתב בדרשות חתם סופר ח"ק א"י ע"ש דלכך מבואר בגמ' ש"ס מרדכי הצדיק היה גובה ביחידות, דאף ששאינו מקובל על הציבור צריך שנים, מש"ש"כ מרדכי הצדיק היה רצוי לרוב אחיו לכן לא היה צריך שררה והיה גבאי יחידו על ההופה

האם בדבר מצוה יש לחשוש גם לעין הרע
 מה שהבאתם מהגור אריה למהר"ל מפראג ז"ל הביא כשם שנשתברו הלוחות מפני שניתנו בפומבי ושלט עין הרע נתנחומא תשא לא שלט גם עיה"ר במנין שהיה לכל דבר שבמשכן וכן ביהמ"ק כל דבר שהיה במקדש היה בו מנין ולכן נתנבא שמרע"ה על חורבן ב' הבתי מקדש וכן' במדרש לרמז ב'אלה פקודי המושכן מקדש העדות, אבל האור החיים ה' חולק דאדרבה לכך נאמר אלה לפסול אחריותי כי בד"כ אמרו ז"ל בגמ' משפ"ט ב"א און ברכה שורה לא בדבר הספור ולא בדבר המנין ולכן אמר אלה לומר כאן במקדש שאני דשם מנין ואדרבה תביא מנין זה הברכה.

הרה"ג רבי עזריאל ברוך בן חסד אחרונות שליט"א נחם ד' ביהמ"ד (תורה זו לעילוי נשמת בני הרב אהרן רייזר ז"ל) ויש להעיר כי יש תלפות שורש הדברים בפלגות המהרש"א והתורת חיים, כי המהרש"א אכן למד פשט דמאי דאין הברכה שורה לא בדבר הספור ולא בדבר המנין דהוא משום עין הרע, אולם בתורת חיים כ' על מה שחל הברכה אלא בדבר המושכן מן העין שאין לפרש משום עין הרע הפסוק וישב אברהם אל נערו ויצחק היכן כמו שיש בדרך כלל בספור איש עין הרע לפשיה אלא טעמא משום דאין דרך וכבוד הסג והברכה לבא אלא בסתר כדאשכחן בני אלישע דאמר לה ובאת וסגרת הדלת בעדך וגו'. ע"כ ד' התל"ח. והשתא ניחא, דהגור אריה קאי בשו"ת המהרש"א דדבר הספור לא יצא במשכן וכל פרט שירבה במספר תגדל הזכות, ולא יהיה כאן בלא פקודי נרמז דאדרבה המנין תביא הברכה כי ועי"כ הזיק העין הרע, אבל להתורת חיים אין בכלל הספור והמנין קשר לעין הרע אלא דאין דרך וכבוד הסג והברכה לבוא אלא בסתר והאוהחח"ק קאי בשו"ת התורת חיים, ולכן באלה פקודי נרמז דאדרבה המנין תביא הברכה כי ומנין, והנה הגה"מ מלוי ז"ל אב"ד ו"מ פרדס כץ כבר הביא באור תורה קו' קו' ל"ה לכתוב כדבריכם דיש פלגותא גבי המהר"ל בגור אריה ובין האוהחח"ק אם שלט עיה"ר במקדש כד' המהר"ל או נמנע עיה"ר במקדש כד' האוהחח"ק, וכתב הג"ל שמצא ראי' מהר"ל ממד"ר וי"א כ"ז ע' על הפסוק וישב אברהם אל נערו ויצחק היכן כמו שיש בדרך כלל וישבו לכלול את שניהם - אברהם ויצחק) וכו' ה' חנינא אמר שלחו (ליצחק) בלילה מפני העין וביאר בעיני יוסף חשש שלא שאלו עין הרע על הנס שנעשה לו, וכנראה שמהו ראייה שיש עין הרע במקדש, ולא ירדתי לסוף דעתו דמאי ראייה מכתוב א.]. אמנם זה היה בהר המוריה אבל לא היה שם עדיין הקדש [גם אם הוא רצה להוכיח שהיה עיה"ר אצל הקדושים בחיורי האבות, מ"מ עדיין לא נדחו ד' האוהחח"ק, כי הרי לפי שכתבנו גם כי יתכן דהאוהחח"ק יודה שהיה אצלם עיה"ר וכנראה ממ"ר וירא, אבל האוהחח"ק רק שלל לומר שאין העדר הברכה במקדש כמו שיש בדרך כלל בספור ומנין וכמו שהסביר באר היטב ה'תורת חיים' כי כל פסוק ומנין לא ישור לעין הרע כלל אלא על העדר ברכה, וספור מנין שע"ז נעדר הברכה זה לא היה במקדש.

הגאון רבי יחזקאל אהרן שוורץ שליט"א רב קהל חסידים הר יונה ומר"צ במערב ב"ב
 נראה לעיין שמצאתי חידוש נפלא ביותר בספר פלא יועץ עיר עין הרע שכתב לחודש שם בדכל בכל דבר שבמצוה ליכא למיחש לעיני הרע משום דשומר מצוה לא יעד דבר רע עי"ש שקטס כמה דנמואות לזה. ולפום ריהטא הדברים נתוהים ביותר דהרי מצינו שהלוחות הארסונות היות שנתנו אותנו בפומבי ושנברו והייני נתיך מדר מצוה גדול יותר ממתן תורה לכל ישראל ועוד קשה מהא דמצנינו בגמ' פסחים ב"ב דאמרנן שם דרבנן הדיינו אנונייה כתיב ועזריה לתיכן אזלו ואמרינן לחד מ"ד מצוה בעיני הרע הרי שאף שמסרו נפשם על קידוש השם שלא לעבור ז"ל ונכנסו לתנור דהוי דבר מצוה מ"מ כפיצאו מתו מחמת עין הרע הרי שאף שמצוה גדולה עשו שמסרו נפשם על ע"ז ומ"מ ניוזוק מחמת עין הרע. וכן ידוע שרבינו יב"י יהודה חסיד ז"ע אסר כל מיני נשואין מחמת חשש עין הרע, אך כשנשואין הוא מצוה גדולה ולא אמרינן שומר מצוה לא יעד דבר רע. ובאמת לפום ריהטא מבואר מדברי הפוסקים שחלקו בזה על דברי הפלא יועץ הג"ל וס"ל דגם בדבר מצוה איכא עין הרע, וליישב דברי הפלא יועץ מהקושיא לדוחות הדרתתי על פי מה שמצאתי בספר שמשוואל לצורך מצוה מ"מ ההתחיל צ"ע אסר כל מיני נשואין מחמת חשש עין הרע, אך כשנשואין הוא מצוה אבל לא זמן שאותיות היה חרות בתוך הלוחות לא היה אפשרות להשבר מחמת עין הרע מחמת דכזות המצוה מנין, והרהרתי יועץ עוד שהלוחות היות שהוא תחילת קבלת התורה צריך להיות נקי לגמרי לא שום חשש על פי עינא בישא, ואף שבעלמא הותרה לצורך מצוה מ"מ ההתחיל צ"ע אסר כל מיני נשואין מחמת חשש עין הרע, אך כשנשואין הוא מצוה יועץ בזה. וכן מדברי הגור אריה שכתב דגם במקדש חל עין הרע חזינון דגם בדבר מצוה חל עין הרע ויתכן שגם להאוה"ח ה' החולק מ"מ מקדש שאינו וליכא ראייה מכאן לכל דבר מצוה.

מדוע מניחים את הספר תורה בעמידה ולא בשכיבה כמו שחיה בארון
 מה שהבאתם מהרד"ב דשאני ס"ת ולוחות שבארון דהוה דרך שכיבה משום דלאו לקריאה קיימי משא"כ ס"ת דהוי בגאון כד עמיה מהמ"ד לקריאה קיימי לקחו משם.

הרה"ג רבי משה יצחק פריהאנד שליט"א רב וראש כולל בית המדרש המרכזי בית חלל שכונת מחנה יצחק ירושלים
 נראה להעיר דא"כ מזוהות שאין עומדין לקריאה דומין ללוחות וס"ת שבארון ולמה קובעין אותן בפחך דרך עמידה, דאין לומר דאין קורין בהן במציאות מ"מ אסור כל מיני נשואין להיות באופן מוכן לקריאה כדי לקרובן לזכירת האדם העובד בהן ואולי מוכן לקרות מה שכתוב בהן והיו בדרך עמידה ולכ"מ בתורה"ל [ס' י] ובפוסקים [ס' רפ"ו י'] דיחא פרשת שמע לצד פנים ויחא ראש המזוזה מוטה לצד הבית כדי שיהא המזוזה כמוכן לקרות בו, [אלא דמצאתי במק"מ סי' רפ"ב וק"ל ש"כ דס"ת שבביהמ"ק נתיחד לנח ולא לקרות לכן כבדו בשכיבה משא"כ ס"ת שבהיכל ומה"ח נהוגין לקבוע המזוזה באלכסון לחוש לדעת ר"ת שצריך להיות בשכיבה דומיא דלוחות וס"ת שבארון וסב"ת לא נהוגין לחוש לר"ת כי מזוזה נמי לא לקרות בה עבידא ודמי לס"ת שבארון בביהמ"ק ע"כ, מבואר דס"ל דגם מזוזה לא הוי עומדין לקריאה, והיה גם סב"ת שבהי"ח שם שמפקדין עינימו דרך אלכסון לחוש לר"ת כמזוזה, וגם אין קו' למע מקפידין יותר לר"ת במזוזה סב"ת, דבמזוזה קביעתה בפחח אלא מצותה ולר"ת פסול כשהיו בעמידה משא"כ אופן עמידת ס"ת אינו קיום מצוה ופשוט] מהיו אכתי למה פרשיות שבתפילין הוי בדרך עמידה כמ"ש באר"ח סי' כ"ב כיון דאין עומדין לקריאה, אמנם לפמ"ש הגמ"א שם [קט"ב] בשם הג"מ מוה"ר"ן בן חביב כל זין עמידה בתפילין לא הוי אלא לכתחילה ל"ל מה"י"ט כיון דלא קיימי לקריאה ורק לכתחילה הוי בעמידה דומיא דמזוזה.

האם יש איסור לעשות מפורזת של בית הכנסת חופה לחתן וכלה
 מה שהבאתם מנהג ירושלים לפרוס על חופת חתנים פרוכת הקודש שיש בו קדושת בית הכנסת, ובשר"ת הב"ח סי' י"ז אורס את זה, אבל המ"א סי' ס"ב סק"ד י"ו והא"ר סי' ק"א מקילין בזה.

הרה"ג נפתלי סטור שליט"א מאנסי
 נראה להעיר ולצרף מהוה"ק שהפליג בגדול מעלת השראת השכינה במעמד חופה, ובפיר מגדים הפליג בזה וכתב שיש בו מקדושת מתן תורה, ולפ"י ל"א חל הוי הורדה, וכעין מ"ש בעולת תמיד אורח"ח סי' ס"ב א' דלא הוי הורדה לכת"ו גט על קלף שקעובד לספר תורה כיון שיש גטא קצת קדושה שיכול ללמוד ממנו כמה הלכות.

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרה"ג יעקב איתמר ריץ שליט"א קרית צאנז סבריה
לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט
 וברכת מזל טוב
 לאביו **הגאון בן ציון ריץ** שליט"א
 ולחמיו **הרב ששה סהלר** שליט"א הרבנות
 ולעל"צ אמו מרת **פרדא גילה** ע"ה **בת הרב יצחק איווק הלפרין ז"ל**
 נפטרה ו"ז אדר ב' תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
 ירווה נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרב חיים שפירא שליט"א ירושלים
 י"ד ארגון הרפואה העולמי רפאנו
 לרגל שמחת נישואי בנו
 הבה"ח המופלג בתויר"ש **מורנו אליעזר דוד צבי** נ"י
 עב"ג בת הרב **יעקב ליפשיץ** שליט"א ירושלים
 וברכת מזל טוב לאביו ידידנו **הגאון שמואל אריה שפירא שליט"א**
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
 יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרב שלמה פרידמן שליט"א קרית צאנז תנחיה
 לרגל שמחת אירוסיו בנו
 הבה"ח המופלג בתויר"ש החבר כמו **יעקב נ"י**
 עב"ג בת הרב **חיים אלעזר גוטמן** שליט"א אשדוד
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
 ירווה נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידיו
הרב דודון יעקוביוס שליט"א ירושלים
לעילוי נשמת רב של ישראל שר התורה
מרן רבי חיים קנייבסקי צזוק"ל
 פורים דמוקפין תשפ"ב
 יהא רעוא שזכותו הגדולה של מרן
 תגן עליו להתברך בכל מילי דמיטב